

PAN LYNX

Artwork k písni Pan Pyroman

„Musel jsem uhnout všemu, co se ze mě hudebně dralo na povrch“

Kdo se bojí, musí do lesa. Jinými slovy, vydat se vstříc vlastním strachům. Podle Michala Skořepy alias Pana Lynxe funkční cesta k vlastnímu osvobození. On sám se nezdráhá propojovat grungeové riffy a jemný klavír, zpívat o orálním sexu nebo do textu prorvat slovo křovinořez. To vše v podobizně rysa. Tahle přerostlá kočka toho ale má na srdci mnohem víc.

TEXT: PETR ADÁMEK

Debutové album Pana Lynxe *Kdo se bojí, musí do lesa* vyšlo bezmála před dvěma lety. Co všechno se od té doby odehrálo v tvém uměleckém životě?

Už jen samotný fakt, že přišlo na svět, pro mě byl dosavadním vrcholem všeho, co jsem kdy udělal. Spojil jsem všechny svoje umělecké touhy, které se kromě alba promítly do narvaného křtu v Paláci Akropolis, což byl náš vůbec první koncert s plnou kapelou. Na pódiu se navíc objevili kluci z Wohnoutů, které si dovoluju nazývat přáteli, nebo Michael Kocáb. Pan Lynx začal rovnou od stropu, přitom jsem ale nezačal plašit z toho, že tu úroveň musím za každou cenu udržet a budovat bůhvíjakou kariéru na úkor srdcovky, kterou je především. Zároveň se zdá, že ten projekt čím dál víc přitahuje pozitivní věci, které přitahovat má, a výsledkem je, že po loňském pomalém koncertním rozjezdu letos máme Rock for People, Brutal Assault a hromadu dalšího hraní. Pozvolna se dostáváme mezi lidi a tam, kde zahrajeme, na nás lidi většinou přijdou znova. Krásně se to všechno děje.

Co je v dnešní době pro umělce tvé velikosti hlavní ambicí? Když jednou přijde do klubu čtyři sta lidí, tak aby příště přišli znovu? Anebo jsou to čísla na streamovacích platformách?

Čísla určitě ne. Znáám hodně lidí, kteří dosáhli velkých čísel, ale nejsou šťastní v tom, co dělají, protože museli udělat

určité tvůrčí kompromisy, aby těch čísel dosáhli. Já se ubírám pomaleji a mým hlavním cílem je být šťastný teď a tady. A to se mi daří. Dřív jsem to měl tak, že cokoli jsem dělal, furt jsem myslel dopředu. Myslel jsem na to, až budeme mít křest v Paláci Akropolis, a když jsme ho měli, tak přísahám, že jsem v jeden moment stál na stagi a přemýšlel jsem, jak bude vypadat klip na tuhle písničku. Poslední dobou mi víc a víc dochází, jak důležitý je přítomný okamžik, ve kterém si můžu vychutnat plody toho, co se děje po cestě. Když mě napadne třeba kytarový riff, vnímám to tak, jako by na mě něco zasvítlo, a neznámá to méně, než když vyprodáme klub.

Stěžejním tématem tvé současné existence je tvůrčí svoboda. To je hezká formulka, kterou mnoho umělců používá, ale realita je často jinde. Jak oddělit, kdy umělec skutečně svobodně tvoří a kdy jde pouze o zbožné přání, nebo dokonce pózu?

Podle mě po svobodě touží každý, ale záleží na tom, nakolik dotyčného přemůže jeho vlastní strach z nepopularity, která by z toho mohla vyplynout. Právě v tom se lidi liší. Když jsem spoluprodukoval desku Kabátů, tak mi Milan Špalek dal dokonalou lekci, jak to má vypadat, když si dovolíš tvůrčí svobodu, a přesto reflektuješ, do jakého světa tu věc tvoříš. Ale když se ho zeptáš, jestli má na prvním místě svoji vlastní radost, anebo úspěch, který to přinese, tak se nezamyslí ani na

„Důležitý je přítomný okamžik, ve kterém si můžu vychutnat plody toho, co se děje po cestě.“

vteřinu a ví, že primárně své vlastní potěšení.

Teď jedu z chaty od Kuby Ryby z Rybiček 48 a ten mi řekl, že na nové desce si absolutně bez kompromisů dovolil, aby si ji maximálně užil a bavila v první řadě jeho. Řešili jsme spolu, že bych jim v budoucnu mohl natočit klip, pustil mi pár věcí a musím říct, že to nadšením je na desce opravdu znát. Řekl bych, že s příchodem umělé inteligence bude vznikat tolik generické muziky, že lidem začne docházet, že jediné, co může na lidi zapůsobit, je pocit, který u hudby budou cítit. Ne to, co si o ní budou myslet. Čísla jsou věc hlavy, ne srdce.

Co ti bránilo cítit se svobodně v období před Panem Lynxem?

To, že jsem tehdy pořád koukal na to, jak by to mělo vypadat zvenku. Hledal jsem venku to, co jsem měl hledat vevnitř. Ale byla to nezbytná součást učení. Stroj fungovali tak, že Miloš Meyer je metalový bubeník s metalovými kořeny, já jsem fungoval svého druhu jako grungeový filozof a teď jsme to obojí rvali do sebe a vlastně to šlo překvapivě dobře a samo. Během jedné zkoušky jsme byli schopni vymyslet klidně pět riffů, ze kterých vznikly písničky. Ovšem potom,

postupem času, jsem se snažil jít na-proti určitému očekávání hudebních stylů. Tím myslím řešit, co vyžaduje stoner rock, co chce grunge atd. Jak by to mělo být, jsem hledal ve vnějším světě, a to včetně takové té grungeové pózy, že samozřejmě rádio je urážka a že musím zůstat alternativní natolik, abych se za sebe nemusel stydět. Jenom mi nedošlo, že jsem měl v sobě ještě o něco míň heroinu než žádný a že jakákoliv hra na grungera a rockera je v mém případě směšná, protože oba moji rodiče jsou operní pěvci a já sám jsem vyrostl spíš na Michaelu Jacksonovi než na Melvins.

Co byla ta největší svoboda, kterou si Pan Lynx dovolil?

Pan Lynx a Michael Kocáb, 2023, foto: Michal Havlíček, kresba: Michal Skořepa

Tedy tvými vlastními slovy, jak přesně ses vydal do lesa?

Nejvíce do lesa jsem se vydal tím, že jsem neuhnul jakémukoliv svému vlivu z různých hudebních spekter a vybojoval jsem si sám před sebou, abych je mohl spojit dohromady. Myslel jsem si, že to bude boj, ale on vlastně nebyl. Ve výsledku je na desce slyšet jazzové i klasické piano, muzikálový expresivní zpěv, grungeové kytary, které vlastně dali světu ti největší introverti... A ještě ke všemu je to česky a stojí to na humoru à la Tim Burton. Celé dohromady by to vlastně mělo znít nesourodě a jako celek nemělo fungovat. Ale stal se opak a teď po mně lidi chtějí, abych jim jako hudebník, producent nebo výtvarník pomáhal najít

vizuální nebo hudební identitu, a to jenom díky tomu, že vidí, že u Lynxe to funguje. Přitom klíčem bylo pouze uhnout všemu, co se ze mě hudebně dralo na povrch.

Zůstaňte u svobody. Když vyslovím dvě slova – štěrka a kočárkárna – napadá tě něco?

Hodně tvrdá jízda do začátku života.

Hezká asociace. Jde o slova z textů Petra Fialy z Mňágy a Žďorpu. Nedávno mi vyprávěl, že se v začátcích kapely snažil trochu cíleně do textu procopávat slova, která v textu nikdo nikdy nepoužil. Vykládám ti to proto, že ty jsi zase do textu propašoval „baziliška“

Tenhle druh „nabllosti“ je způsob existování ve světě, díky kterému jsem dokázal přežít základní školu. Tato hra-rost je taky druh svobody. Někteří ji nemají, kvůli čemuž pro ně musí být život mnohem těžší. Určitá úroveň trapnosti nebo nepřijetí okolím, protože jsem se trefil do něčeho, co dotyčnému nesedí, je pro mě zhruba od tří let denní chleba, a tím pádem jsem docela obrněný proti tomu, co to s kým udělá. A co je v případě téhle skladby strašně zajímavé, holky ta písnička často hodně baví. Komu vadí, byli skoro vždycky jenom chlapi. Takže si troufám říct, že mají špatnou techniku, ale v rámci písničky by se toho nemělo chytat, protože tempo, ve kterém se o „tom“ zpívá, je čistě fiktivní.

Často se hudebníků ptám, jestli politika patří do hudby. Tebe se zeptám na něco trochu jiného. Patří humor do hudby?

Jsou kapely jako Manowar, u kterých mám pocit, že se dopustili jednoho z největších humorů v dějinách hudby, a přitom si ho nejsou vědomi. Ale potom jsou kapely jako Ghost, které s humorem zachází strašně jemně a chytře. Když se na to podíváš, tak všechny úspěšné kapely se vždycky dotknou nějakým způsobem buď humoru, anebo aspoň něčeho bizarního, co je odlišné od zbytku. Můžeš se podívat na Tool, kapela s vážnými texty, ale když vidíš jejich prezentaci, tak je to vlastně celé zvrácený humor. Grunge byl založený na sarkasmu, pro Queen byl humor ta jejich vypjatost. On se vlastně může skrývat i v riffu, jak nakřivo ho uděláš. Podívej se třeba na Beethovena, který mohl být vážný až do prdele, ale v hlavě ti zůstane taky díky určité jiskře nebo hudebnímu fóru. Humor je pro mě právě věc jiskry, kterou když ta muzika nemá, tak se hodí akorát tak do výtahu, a ještě navíc po cestě dolů.

Zpátky k tvému ústřednímu heslu „kdo se bojí, musí do lesa“. Co by v tom lese měl dotyčný najít?

V tom je krása individuality. Každý má nějaký pomyslný les a co se v něm nachází, je jeho. Rozhodně je dobré jít tomu, čeho se člověk bojí, vstříc. Psychiatr Carl Gustav Jung říkal, že kde se nachází strach, tam je tvůj úkol. Kdykoliv člověk s tím strachem pobyde, tak do reality přijde zpátky o něco silnější a o něco blíží k sobě. Protože jestli tu věc obsahuje, a neintegruješ ji, nevezmeš do sebe

Stroy – Masters of Rock, 2015, foto: Jan Nožička

„Když děláš něco, co nechceš, tak neprospíváš sobě, a světu už vůbec ne.“

a nezačneš mít rád, tak budeš neustále někam zdrhat. A čím víc těch věcí v sobě strávíš a přijmeš, tím míň tě začne zajímat, co si o tobě myslí okolí, a tím víc máš z čeho čerpat autenticitu. A já věřím, že hudba Pana Lynxe může lidem pomoci už jen tím, co z ní jde. I když pocítí znechucení, stačilo by kouknout dál, aby zjistili, že jim to prostě mačká určitá citlivá místa, do kterých se nechtějí podívat.

Přes všechno, co říkáš, ti ale není lhostejné, jak na tvoji tvorbu reagují lidé. Ať už kritika, nebo fanoušci. Je to tak?

Určitě mě to zajímá a jsem rád, když se moje hudba dostane mezi co nejvíce lidí, protože jsem svědkem toho, že to lidi nejenom baví, ale že jim to na určité úrovni i pomáhá. Lidi z našich koncertů odchází s úsměvem, jsou happy. K čím více lidem můžu Lynxe dostat, tím víc to má smysl. Jsou i lidi, které to naopak naštvě nebo vyprovokuje. Pak mě baví být svědkem, když se k tomu tihle lidé z neznámého nutkání vrátí, najednou přijdou na to,

o co tam jde, a pronikne k nim ta message. A teprve v té chvíli začneš prospívat světu. Když děláš něco, co nechceš, tak neprospíváš sobě, a světu už vůbec ne. ●

Michal Skořepa a Pan Lynx, 2023